

Bon dia, cultura ilercavona

Emigdi Subirats, escriptor

La historiografia del XVIII

Els tres autors tortosins més coneguts d'aquest segle són el canonge Antoni Cortès, Antoni Gil de Frederic i Rafel de Montagut. Tots tres van realitzar interessants estudis històrics. Antoni Cortès va ser un eclesiàstic erudit, membre de l'Acadèmia de les Bones Lletres. Nomenat canonge del capítol de Tortosa el 1737, va escriure una extensa història de Tortosa que va deixar inacabada. Es tracta de la *Historia de la ciudad de Tortosa y de la región illergavonia que comprendía el que hoy tiene su obispado*. Antoni Gil de Frederic, germà del sant Francesc Gil de Frederic, va escriure les *Reflecciones sobre los coloquios de Despuig*. En forma dialogada, mig ficció mig recerca històrica, en les quals fa cinc cèntims dels hòmens que brillaren en el moment històric de l'època renaixentista. Rafel de Montagut, conegut noble de la ciutat, és l'autor de *Noticia de los sitios que en el tiempo moderno ha tenido la ciudad de Tortosa*, en la qual fa referència de la desfeta catalana en la Guerra de Successió.

ELS ESTUDIS FILOLÒGICS I LITERARIS Va haver-hi nombrosos estudis filològics i gramaticals. En aquest camp destaquen el xertolí Manel Aliaga, el doverenc Joaquim Pla i Pere Vicent Zabata, de Sant Mateu. Aliaga va estudiar filosofia i lleis a Osca i va ser nomenat advocat del Reial Consell i de la Reial Audiència de Catalunya. És l'autor de les *Instituciones didascálicas de la gramática latina* i d'*El Escribano perfecto*, en el camp jurídic. P. V. Sabata, mestre de gramàtica i cronista, va ser l'autor de *Rethorica brevis*. Posteriorment, va publicar *Poesías varias* i *Diario y verídica relación de lo sucedido en los asedios de la villa de San Mateo en los años 1699, 1705, 1706*. Va deixar també nombrosos escrits redactats en llatí. El pare Joaquim Pla va ser un prestigiosíssim políglota i provençalista que, per la seua condició de jesuïta, va ser expulsat del seminari de Saragossa amb els altres membres de la Companyia de Jesús. Des de Roma, es va dedicar a l'aprofundiment de la religió i als treballs filològics, que va tirar endavant amb acurats estudis bibliogràfics i de les llengües exòtiques. Va ostentar la càtedra de llengües orientals a la Universitat de Bolonya i va arribar a ser director de la cèlebre Biblioteca barberina, la qual es va veure enriquida amb treballs erudits com *Origen de la poesia italiana*. Altres obres notables són: *Traducción de las fábulas de Lochman*, de l'àrab, les d'Eposo del grec, *Honores sepulcrales*, interpretacions en llengua etrusca, *Observaciones crítico filológicas*, *Vocabulario manual*, *Idilium arabicum*, *Laudatia fuenbris Josep Moñino*, *Ode anacreontica*, en grec. També cal destacar que va col·laborar en l'antologia *Dell'origine de la poesia rimata*, del provençalista Giammaria Barbieri.

El vinarossenc Joan P. Forner i Piquèr va reunir una llarga quantitat de càrrecs de rellevància: director de l'Acadèmia Horacina de Sevilla, fiscal del crim de la Reial Audiència de Sevilla, fiscal del Consell de Castella, president de la Reial Acadèmia de Dret, membre de l'Acadèmia de Bones Arts de Sevilla. Va ser un dur polemitzador sobre temes literaris amb altres hòmens de lletres de l'època. És autor d'*El asno erudito*, *Sátira de los vicios introducidos en la poesía castellana*, *Exequias de la llengua castellana*, *Discursos filosóficos sobre el hombre*. A títol pòstum, l'any 1843, va publicar-se el compendi *Obras de D. Juan Pablo Forner*, ordenades per Luis de Vilanueva.